

Sygn. akt IV CSK 59/20

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa O.R.
przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej
w L.
o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 27 sierpnia 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił apelację powódki O.R. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 20 kwietnia 2018 r. oddalającego jej powództwo przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w L. o zapłatę odszkodowania, zadośćuczynienia i renty. U podstaw oddalenia powództwa oraz apelacji legło stwierdzenie, że do zakażenia powódki wirusem WZP typu C doszło wprawdzie u pozwanego, ale w świetle opinii [...] Instytutu Medycznego w W. i opinii biegłego epidemiologa J.Z., opartych na całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, które podzieliły orzekające w sprawie Sądy - najbardziej prawdopodobnym źródłem zakażenia jest

wykonanie u powódki zabiegu transfuzji krwi w 1991 r., a nie zabiegu chirurgicznego zaopatrzenia prawego uda w dniu 22 maja 2005 r. W konsekwencji odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez pracownika zakładu opieki zdrowotnej - przed jego przekształceniem na skutek reformy systemu opieki zdrowotnej - ponosi Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę [...].

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości tj. art. 231 k.p.c. oraz art. 415 i 430 k.c. w kontekście odpowiedzialności za szkody wyrządzone zakażeniem szpitalnym. Ponadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ponieważ w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza jak i kontrolna tego Sądu. Zdaniem skarżącej aprobując niepełne i częściowo sprzeczne ustalenia Sądu pierwszej instancji, jak też przez zaniechanie dokonania własnych ustaleń i rozważań dotyczących sprawy Sąd Apelacyjny faktycznie nie rozpoznał jej istoty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepubl., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl., i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Oparcie natomiast wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, niepubl.).

Zagadnienie prawne i problemy wykładnicze sformułowane przez skarżącą nie spełniają wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Powódka ogólnikowo wskazała, że istnieje grupa spraw dotyczących zakażeń medycznych, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wywodu prawnego wspartego orzecznictwem i poglądami doktryny dla wykazania, że jej wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne lub tworzą problemy wykładnicze wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego.

Ponadto, z uwagi na poważne przeszkody natury dowodowej, które pojawiają się w przypadku szkód na osobie, ze względu na właściwości

wchodzących w grę procesów biologicznych, dla zapewnienia uzasadnionych interesów poszkodowanych w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wobec niemożności wykazania w tym zakresie związku przyczynowego w sposób absolutnie pewny, do jego przyjęcia wystarcza, że jest on ustalony z dostateczną (wysoką, znaczną, przeważającą) dozą prawdopodobieństwa (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 1967 r., I PR 174/67, OSN 1968, nr 2, poz. 26, z dnia 17 czerwca 1969 r., II CR 165/69, OSPiKA 1970, z. 7, poz. 155, z dnia 14 grudnia 1973 r., II CR 692/73, OSNCP 1974, nr 10, poz. 176, z dnia 17 lipca 1974 r., II CR 415/74, niepubl., z dnia 27 lutego 1998 r., II CKN 625/97, PiM 1999/3/130, z dnia 13 czerwca 2000 r., V CKN 34/00, niepubl., z dnia 4 listopada 2005 r., V CK 182/05, niepubl., z dnia 17 maja 2007 r., III CSK 429/06, niepubl., z dnia 2 czerwca 2010 r., III CSK 245/09, niepubl., i z dnia 5 kwietnia 2012 r., II CSK 402/11, niepubl.). Nie zachodzi, zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym

rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżąca ograniczyła się do przytoczenia ogólnych zastrzeżeń pod adresem zaskarżonego wyroku, bez wykazania ich rażącego charakteru. Nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Przede wszystkim jednak argumentacja zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania koncentruje się wokół zarzutów, których zgłaszanie w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne. Skarga kasacyjna jest bowiem instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Weryfikacja ustaleń faktycznych na etapie postępowania kasacyjnego - do czego w istocie zmierza skarżąca kwestionując przeprowadzoną przez Sąd Apelacyjny ocenę dowodów w oparciu o którą Sąd ten przyjął, że nie ma podstaw do kwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, jest niedopuszczalna i jako taka usuwa się spod kontroli Sądu Najwyższego. Dodatkowo w podstawach skargi, nie respektując zasady związania Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia, skarżąca wprost stawia zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Istota skargi polega zatem na kontestowaniu przyjętego przez Sądy momentu zakażenia w oparciu o kwestionowanie wyników postępowania dowodowego.

Oczywista zasadność skargi nie może również polegać na całkowitym zignorowaniu przez Sądy obu instancji art. 231 k.p.c. Sądy regulację tę bowiem zastosowały, nie domagając się od powódki wykazania w sposób absolutnie pewny, że do zakażenia doszło u pozwanego, przyjmując jednak, w oparciu o opinię instytutu i biegłej z zakresu epidemiologii, że znacznie bardziej prawdopodobne jest, że nastąpiło to w 1991 r. w trakcie transfuzji krwi, a nie w czasie zabiegu chirurgicznego w 2005r. Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przewidziane w art. 398³ § 3 k.p.c. wyłączenie zarzutów nie mogących stanowić podstawy kasacyjnej dotyczy obok art. 233 § 1 k.p.c., także przepisów regulujących tak zwane bezdowodowe ustalanie faktów, czyli art. 213 § 1, art. 228 § 1, art. 229, art. 230, art. 231 k.p.c. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 30 czerwca 2006 r., V CSK 146/06, niepubl. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2008 r., IV CSK 404/07, niepubl., i z dnia 9 października 2014 r., I CSK 544/14, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 4).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.